

ВСТУП ДЕ ЛЕО?

Про це запитували всі у класі Лео в середній школі імені Хуана Мантовані в окрузі Лас Херас на півдні аргентинського міста Розаріо, неподалік від його дому. Лео пропустив тиждень навчання, що, якщо не враховувати незначних хвороб, робив украй рідко. Його парта пуста, а під час перерви, коли хтось діставав м'яча, гра здавалася ще незвичнішою. Школа не мала футбольного поля, тому на тісному ігровому майданчику завжди було багато дітлахів. Розміри майданчика не викликали бажання грати в ігри, які вимагали великого простору, а тим паче за відсутності Лео. А з'явився він лише згодом, через декілька днів.

На дворі був вересень, три місяці до завершення навчального року, який в Аргентині починається у грудні. Якраз настав період іспитів, а Лео не міг бути присутнім. Хтось навіть запитував від його імені, чи можна буде йому скласти екзамен в інший день, і чи міг би він отримати матеріали для самостійного опрацювання.

— Вибачте, але ні.

— Лео сьогодні був на заняттях?

Його товаришів з команди футбольного клубу «Ньювеллс Олд Бойз» у Розаріо, де він грав у нижніх ешелонах, цікавило те саме питання. Він пропустив декілька тренувань у спортивній академії «Мальвінас». У матчі на вихідних він теж не брав участі. «Гепатит, — сказав хтось із клубу. — У нього гепатит. Ех...»

що це таке, але звучало воно жакливо, наче щось, після чого точно у футбол не пограєш. «Так, у Маестро гепатит. Ось і все».

Маестро, Мессі інколи також називали *el Piqui* (Коротун) у школі, але він завжди був «Маестро» для своїх колег-підлітків, багато з яких теж мали різноманітні прізвища (наприклад, «Кларк Кент», «Галіцієць», «Грейхаунд» та «Кореєць» — через свою зачіску). В аргентинському футболі ніхто не використовував власних імен та прізвищ. Саме такий вигляд і мали офіційні списки команд: ім'я, дата народження, ріст та прізвище; наприклад, «Миш», «Бітум», «Коротун» та ін.

Але куди ж подівся Лео?

Адріан Корія, головний тренер Лео по футболу, який опікувався цією різноманітною групою, також не мав гадки, куди подівся хлопець. Зникати ось так посеред вересня було дуже дивним. Ба більше, це створювало деякі незручності: перемогти без Лео було б значно важче. Хтось зателефонував до Кіке Домінгеза, його колишнього тренера з «Ньювеллс», та отримав у відповідь: «Не маю уявлення, де він». Та Домінгез припустив, що щось сталося, оскільки Лео завжди був дуже відповідальним хлопцем. Хоча коли близько року тому він ходив на проби у команду «Рівер Плейт», то також нічого нікому не сказав. Невже вони все ж прийняли його в склад? Але ж хтось говорив, що у нього гепатит.

Кілька днів до того родина Мессі отримала телефонний дзвінок: «Прибжджайте негайно. Беріть хлопця». Вони дуже довго чекали цього дня. Все відбувалося раптово, у поспіху. Їм потрібно було готуватися до поїздки у Європу.

«Ньювеллс Олд Бойз» про це не повідомили. Жоден тренер, технічний директор чи гравець у клубі не знали, що відбувається. Ані Лео, ні його батько Хорхе, який завжди діяв в інтересах кар'єри свого сина, не хотіли нікому про це говорити. Їм було не важко ігнорувати чужі поради: вони обидва досить обережні та однаково малослівні. Зліплени з одного тіста, як батько і син.

Передчуваючи щось недобре, *La Capital*, місцева газета міста Розаріо, вийшла цілу сторінку. Заголовком була фраза «Дуже

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](#)

особливий маленький Лепер», де Лепер – це прізвище, яким називали усіх членів клубу «Ньювеллс», що одного разу, ще у 1920-х роках, зіграв благодійний матч, щоб зібрати грошей для клініки, яка лікувала хворих на лепру. З одного боку сторінки було зображено усміненого Лео з піднятою головою у формі «НОб». Він завжди буде Лепером, відданим прихильником «Ньювеллс», клубу, який в юності був для нього усім, в якому він щойно завоював титул у віковій категорії своєї команди, чим дуже пишався. Своім тихим голосом, а Лео було важко змусити навіть усміятися на камеру, він поділився з журналістом, який брав у нього інтерв'ю, деякими своїми мріями. Лео хотів стати вчителем фізкультури і, звичайно ж, грати у першому дивізіоні.

А ще він дуже хотів потрапити у національну юнацьку збірну. До цього йому було далеко, але, звичайно ж, він про це мріяв. Любив курятину. Улюблена книжка? Гмм... мабуть, Біблія. Принаймні це перше, що спало йому на думку, коли він відповідав на запитання журналіста. А взагалі, книги він читав не часто. Якби він не був футболістом, то який інший спорт міг би обрати? – «Мені обов'язково на це відповідати? Не знаю, мабуть, гандбол». Але у майбутньому він бачив себе насамперед учителем фізкультури. Це був єдиний предмет у школі, який він по-справжньому любив. А вчителем фізкультури він міг стати запросто.

Це був додаток до статті, присвяченій «Ріхінегрос» – червоно-чорним (кольори форми «Ньювеллс Олд Бойз»). Текст починався з речення «Ліонель Мессі є гравцем з десятого дивізіону і займає у команді роль Енганче – плеймейкера, тобто того, хто визначає тактику гри своєї команди у матчі. Юнаком він був не лише найкращим вихованцем Академії Лепроса, його також чекало велике майбутнє, оскільки, незважаючи на ріст, йому вдавалось обходити одного чи кількох інших гравців, проводити дриблінг, забивати голи, та понад усе він любив вести м'яч. Гамбетар (дриблінг) та Енганче, як терміни і як концепції, були дуже аргентинськими». Лео не був зірною обкладинкою 97-го випуску того видання. Нею став Клаудіо Парі з головної команди, який за кілька днів до того вирішив, що залишиться в команді.

Чорно-біла фотокопія статті подолала шлях через Атлантичний океан.

Хорхе, його син Лео та друг, який подорожував з ними до аеропорту Есейза в Буенос-Айресі, усю дорогу обговорювали цю статтю. Тригодинний шлях видавався довшим, аніж був насправді, оскільки їхали вони по прямій та нудній дорозі, вздовж якої були лише долини і дорожні знаки. Лео споглядав це все крізь вікно заднього огляду.

Це було у неділю 17 вересня 2000 року.

З аеропорту Есейза, повідомивши лише найближчих людей та директора школи, вони вирушили до Барселони.

Їх чекала 24-годинна подорож.

«Перша подорож була дуже цікавою, оскільки для мене це було щось абсолютно нове. Я ніколи раніше не літав літаком, ще й на такі далекі відстані. Мені дуже подобалося летіти, принаймні доти, доки літак не почало трясти...» (Лео Мессі в інтерв'ю для видання *Revista Barca*).

Спогади часто бувають прикрашеними. А насправді під час того польоту траплялося багато повітряних ям. Коли у ресторані їм принесли замовлення, Лео не їв. Натомість, він спав на трьох кріслах, витягнувши свої короткі і худі ноги у шортах. Йому було зле, а у шлунку бурчало. Він міцно спав, а згодом його збудило.

Багато років по тому він досі почуватиметься так само перед виходом на поле і запитуватиме себе, чи справді під час того польоту причиною тієї нудоти були повітряні ями.

Вони прибули до Барселони опівдні у понеділок 18 вересня, сім місяців після того, як відзняли домашнє відео, в якому одні бачили у Мессі нового Марадону, а інші, ближчі люди, – природний талант, який, якщо все піде за планом, допоможе йому реалізуватись як футболістові.

Мессі купили кілограм апельсинів і пару тенісних м'ячів, з якими його попросили тиждень потренуватись. Через сім днів було відомо, що Лео не хоче грати в теніс, а хоче грати в футбол. У тому ж тижні Лео в грі на утримання м'яча у повітрі тілом,

не використовуючи рук, він зробив 113 торкань апельсином. А з тенісним м'ячем було ще простіше, тому вийшло 140 торкань.

Десь поряд лежав м'ячик від настільного тенісу. «Дайте його Лео», – хтось сказав. Двадцять дев'ять торкань поспіль. Спробуйте самі, гляньте, чи зможете набити більше ніж три. Саме таку перевагу мав Лео над усіма: він проводив увесь день із м'ячем, і так щодня. Поміж матчками, під час матчів, удома, на шкільному майданчику. Кожен Божий день.

Через вісім років компанія *Mastercard* випустила рекламний ролик із деккими із тих кадрів. Його можна знайти на *YouTube*.

З лютого, коли було записано те відео, родина Мессі постала перед питаннями: «Куди ми рухаємось? Коли нам рухатись? Чи рухаємось узагалі?». Це стало предметом щоденних обговорень, в яких були як нотки невпевненості, так і хвилювання від очікування.

Відео, на якому Лео разом з іншими на полі академії «Мальвінас» у формі «Ньювеллс» демонстрував дриблінг та слалом, побачив Хосеп Марія Мінгуела, впливовий футбольний агент з Барселони, який також є членом Каталонського клубу. Спочатку він не був до кінця впевнений. Вік і далеке місце проживання юнака змушували його, і не лише його, сумніватись. Але врешті-решт через деякий час, частково переконаний технікою Лео і частково своїми колегами, які вірили у майбутнє хлопця, він вирішив кинути усі свої сили у проєкт і переконав «Барселону» взяти його на випробувальний термін.

Це сталося якраз перед тим, як у «Реал Мадрид» зібралися зробити Мессі аналогічну пропозицію.

Мінгуела зі свого кабінету зателефонував в Аргентину і сказав родині Мессі збирати речі та летіти в Барселону яконайшвидше. Лео збирався здійснити свій перший політ і вперше перетнути Атлантичний океан.

Просто у вологе повітря Барселони з літака вийшов 13-річний аргентинський хлопчик із вправними ногами, валізою та великою мрією перемагати нових суперників пліч-о-пліч із новими соратниками у великому клубі дуже далеко від дому.

Ті, хто бачили його, такого невисокого, вперше, вважали, що «Барселона» зробила велику помилку. Стільки мороки заради... цього? Як хтось із таким малим зростом зможе коли-небудь стати хорошим футболістом?!

«Я почав слідкувати за «Барселоною» з часів Рональдо (бразильський футболіст, повне ім'я Роналду Луїс Назаріу ді Ліма, – прим. пер.), а невдовзі сам отримав нагоду приєднатися до неї. Відверто кажучи, я з великим нетерпінням чекав свого прибуття, щоб побачити це все на власні очі, оскільки до того я міг ще роботи лише з величезної відстані. Але після мого прибуття я зрозумів, що й увияти не міг, наскільки все буде важко» (Лео Мессі в інтерв'ю для видання *Revista Barca*).

Того дня в Барселону прибув не Ліонель Мессі, а лише схвильований юнак.

Пісня Девіда Садбері «Король Риму» говорить про те, що якщо ти мешкаєш у такій дірі, як Вест Енд у Дербі, то твоїм мріям не судилося здійснитись. «Я знаю, – каже той, хто зібрався кинути виклик долі. – Людина може й далі плазувати, а може навчитися літати, але, якщо живеш тут, земля здається надто близькою». У Розаріо 2000 року навчитись літати було дуже нелегко.

«Ньювеллс» відкинула шанс допомогти родині Мессі, коли їм були потрібні гроші для оплати уколів з гормонами, які мали допомогти Лео рости. Але якби вони зробили це, то молодий Лео навряд чи коли-небудь покинув би Аргентину.

В історії не було випадків, щоб хтось перетинав Атлантичний океан із бажанням здійснити свою футбольну мрію. Принаймні 13-річні діти ніколи не покидали через це Аргентину, а для європейських клубів підписувати контракт з такими юними травцями було ще незвичніше. Нікому ніколи не таланило настільки рано отримати таку можливість. А в школі Лас Херас ніхто й не здогадувався, що відбувалось: «У Лео, мабуть, гепатит? Точно, це ж кінець...»

Мінгуела повідомили, що якщо «Барселона» готова оплатити дорогий курс лікування гормонами росту для Лео, а його батька забезпечити грошима на життя, то трансфер можна буде здійснити і юнак опиниться

у них. Перед тим були звернення до «Реал Мадрида» та «Атлетіко», але це не мало конкретних результатів. Усі, хто доклався до цього трансферу, твердили: «У будь-якому випадку, якщо «Барселона» проявить інтерес до хлопця, то найраціональнішим рішенням було б укласти угоду саме з ними».

Хосеп Марія Мінгуела: Більшість з тих, кого це стосувалося, не звикли мати справу з такими юними гравцями. Наприклад, я зв'язався з Пепом Гвардіолою, коли йому було 20 років, і став його першим агентом тоді, коли він потрапив у свою першу команду. На той час у нас ще не було техніки для роботи з 12-, 13- чи 14-річними гравцями. Тому, коли наші партнери з Аргентини заговорили про юнака, який дуже вирізнявся серед однолітків, мою першою реакцією було: «Що ж ми будемо робити з таким юним хлопцем?». Спочатку я сумнівався, але всі так наполягали, що я врешті-решт сприйняв це серйозно. Я отримав відео, на якому він приймає м'яч практично з самого воротарського майданчика своєї команди, обводить його по всьому полю, відбиваючи атаки майже тисячі нападників, і забиває гол. Тому, звичайно ж, я зрозумів, наскільки цей хлопець особливий. Через кілька місяців я поговорив за хлопця з президентом клубу Хоаном Гаспартом, спортивним директором Антоном Перерою і технічним директором Чарлі Рексахом, який також був радником президента.

ЧАРЛІ РЕКСАХ: Одного дня, під час гри у теніс, Мінгуела сказав мені, що знає про хлопця з феноменальною технікою гри, чимось схожого на Марадону. Я чув такі заяви багато разів і не здивувався. Тоді він сказав мені, що цей хлопчина з Аргентини. Я подумав, що йдеться про вісімнадцяти- чи дев'ятнадцятирічного юнака, на що Мінгуела відповів, що йому лише тринадцять. Тут я й відрізав: «Ти що, збожеволів? Ти серйозно вважаєш, що я б узяв на себе такий ризик? Нізащо!..»

Хоакім Ріфе: На той час я був директором академії в Барселоні, тому врешті-решт хлопця привели до мене. Чарлі Рексах був технічним

директором «Барселони» і, само собою, був більш зосередженим на головному складі. Та оскільки він був хорошим другом Хосепа Мінгуела, який і представив юнака клубові, то прислухався до його думки.

ЧАРЛІ РЕКСАХ: Тут задіяний певний процес. Якщо мені кажуть, що є юнак, наприклад, у Сарагосі, який феноменально грає, я відразу запитую, хто він, де він грає і де я можу це побачити. Після цього я відправляю двох або трьох людей подивитися на його гру, і якщо одному вона до вподоби, а двом іншим – ні, то я їду сам, щоб особисто надати вирішальний голос. Далі, окрім багатьох інших речей, йому слід знайти місце в команді. Інший варіант – це коли б колишній гравець «Барселони», скажімо Рівалдо, сказав мені: «Слухай, є один 12-чи 13-річний хлопчина з Бразилії, який просто неймовірно грає», то, звичайно, я одразу зверну на це увагу. Коли хтось, як Рівалдо, говорить тобі щось таке, ти мушиш прислухатися. Якщо б це був хтось інший, то я б не поспішав із висновками. Але навіть якщо б Рівалдо наполягав, щоб я сам полетів туди, то я б відмовився. Поясню це з іншого боку. Якщо він такий юний і прилетить сюди, ми б протримали його два тижні та дозволили йому позайматися з тренерами у зручний час. І якщо він хвилюватиметься перші кілька днів, то це скоро мине і ми зможемо оцінити його об'єктивно. А уявіть, якщо ми полетимо аж в Аргентину чи ще куди-небудь, а хлопчина занадуже чи не зможе грати з інших причин. Інакше кажучи, щоб ми відкрили очі на правила, він мушиє бути справді вартим цього.

ХОСЕП МАРІЯ МІНГУЕЛА: Хлопець і його батьки все одно збиралися будь-що виїхати з Аргентини. Якби у них не стало можливості залишатися у «Барселоні», вони б спробували інші клуби. Я пояснив Чарлі, що хлопець проходить курс лікування, який аргентинські клуби оплачувати відмовилися, тому «Барселоні» доведеться взяти це на себе.

ЧАРЛІ РЕКСАХ: Якось Мінгуела, якому я дуже довіряю, каже мені: «Якщо ти знайдеш хлопця, який феноменально грає. Як нам його залучити?».